

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

19 maart 2002

VOORSTEL VAN DECREET

– van de heer Chokri Mahassine c.s. –

houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme
uitgebracht door de heer Jan Laurys**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer André-Emiel Bogaert.

Vaste leden :

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heren Jan Laurys, Eddy Schuermans, Paul Van Malderen ;

De heren Jacques Laverge, Didier Ramoudt, Cis Schepens, Frans De Cock ;

De heren Mathieu Boutsen, Roland Van Goethem, Frans Wymeersch ;

De heren Jacky Maes, Robert Voorhamme ;

Mevrouw Veerle Declercq ;

De heer André-Emiel Bogaert.

Plaatsvervangers :

De heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Jef Van Looy ;

De heren Jul Van Aperen, Peter Gysbrechts, Koen Helsen, André Moreau ;

De heren Jean Geraerts, Jan Penris, Miel Verrijken ;

Mevrouw Anne-Marie Baeke, de heer Leo Peeters ;

De heer Jos Stassen ;

De heer Jan Loones.

*Zie :***653** (2000-2002)

- Nr. 1 : Voorstel van decreet
- Nr. 2 : Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
- Nr. 3 : Amendement + Erratum
- Nrs. 4 tot 10 : Amendementen
- Nr. 11 : In eerste lezing aangenomen artikelen
- Nr. 12 : Amendement

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door de indieners	4
II. Algemene bespreking	5
III. Aanvraag SERV-advies	6
IV. Artikelsgewijze bespreking en stemming	6
V. Tweede lezing	14
VI. Eindstemming	15
TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE	16

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme heeft op 18 oktober 2001 en op 17 januari, 31 januari, 21 februari, 28 februari, 7 maart en 14 maart 2002 het voorstel van decreet besproken van de heer Chokri Mahassine c.s. houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt.

I. Toelichting door de indieners

De heer Mahassine licht het voorstel van decreet toe.

I.1. Situering

Het voorstel van decreet is een vervolg op het voorstel van resolutie betreffende de evenredige participatie van de kansengroepen op de arbeidsmarkt (VI. Parl., *Parl. St.*, 2000-2001, nr. 603/1) dat door alle democratische partijen werd onderschreven en op 15 mei 2001 goedgekeurd werd door het Vlaams Parlement. Daarnaast strekt het ertoe om de Europese richtlijn van 17 oktober 2000 in verband met het bestrijden van rechtstreekse en onrechtstreeks discriminatiemechanismen om te zetten in intern recht. Het verankert de principes van evenredige participatie en non-discriminatie in het Vlaams werkgelegenheidsbeleid en het betekent de voortzetting van het beleid dat bekommerd is om het achterblijven van doelgroepen in alle segmenten van de samenleving, en dan vooral bij de tewerkstelling. Het doelgroepenbeleid wil vooral een stimulerend beleid zijn en afstappen van het opleggen van bepaalde quota. Het decreet is geïnspireerd op de Employment Equity Act van Canada en de Nederlandse wet-Samen. Het strekt er niet toe om positieve discriminatie in te voeren.

I.2. Probleemstelling

In de welvaartstaat krijgen vrouwen, laaggeschoolden, ouderen en gehandicapten nog steeds moeilijk toegang tot de arbeidsmarkt. Bij economische problemen zijn ze vaak de eersten die zonder werk vallen. De indiener vreest dat, indien de economische terugval zich zou doorzetten, in de komende maanden de zwakkere groepen op de arbeidsmarkt bijzonder zwaar getroffen zullen worden.

Dit heeft te maken met een aantal specifieke, gemeenschappelijke kenmerken van deze groepen,

zoals lage scholing of een verminderde productiviteit. Vaak spelen ook al dan niet bewuste discriminatiemechanismen op de arbeidsmarkt een rol bij de systematische achterstelling van deze groepen. Het resultaat is dat zij moeilijk een gepaste job vinden en deze ook veel sneller verliezen.

Het is de bedoeling iedereen een volwaardige kans te bieden om werk te vinden en te houden. Dit is een voorwaarde voor economisch en sociaal overleven. De maatschappij kan het zich uit rechtvaardigheidsoverwegingen niet veroorloven bepaalde groepen uit te sluiten. Het concept van de actieve welvaartstaat betekent dat iedereen moet kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven en arbeid vormt daarvan een onmisbaar onderdeel. Werk is een belangrijk middel om zich in een maatschappij te ontplooien, om aanvaard te worden, om maatschappelijk isolement te vermijden. Het arbeidsmilieu is een venster op de maatschappij. Daarom moet het recht op arbeid voor iedereen het uitgangspunt zijn.

I.3. Belang van de evenredige participatie

Het belang van evenredige participatie komt tot uiting in verschillende officiële documenten op zowel Vlaams als Europees niveau. Zowel het Vlaams regeerakkoord als de Europese doelstellingen, opgenomen in de conclusies van de Top van Lissabon, streven naar het optrekken van de werkzaamheidsgraad naar 65 percent tegen 2004 en 70 percent tegen 2010. Mede door de economische context is de jongste maanden in het bedrijfsleven aandacht gegroeid voor het begrip 'diversiteit'. Er is trouwens een protocol afgesloten tussen het Vlaams Economisch Verbond (VEV), het Vlaams Kristelijk Werkgeversverbond (VKW) en de Vlaamse minister van Werkgelegenheid en Toerisme inzake management van diversiteit. De met redenen omklede motie tot besluit van de bespreking van de beleidsnota Werkgelegenheid 2000-2004 onderschrijft eveneens het principe van de evenredige participatie. Ten slotte moet de Europese richtlijn van 17 oktober 2000 in verband met het bestrijden van de rechtstreekse en onrechtstreekse discriminatiemechanismen houdende toepassing van het beginsel van gelijke behandeling van personen, ongeacht ras of etnische afstamming vertaald worden in decreetale initiatieven. De uitgangsprincipes van het werkgelegenheidsbeleid inzake de bevordering van evenredige participatie en non-discriminatie moet verankerd worden. Het wordt hoog tijd om de evenredige participatie een decreetale basis te geven.

I.4. Aanpak

De sociaal zwakkeren moeten nog beter voorbereid en gevormd worden om de arbeidsmarkt te betreden en er actief te blijven. Dit vraagt extra inspanningen van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB), het Vlaams Instituut voor Zelfstandig Ondernemen (VIZO) en de andere beroepsopleidingen. Zij moeten meer mensen klaar maken voor de arbeidsmarkt en hen voortdurend verder scholen. Zij moeten zich verder specialiseren in de aanpak van de sociaal zwakkeren en trachten zoveel mogelijk maatwerk te leveren. Wat de autochtonen betreft, kan er nog meer rekening worden gehouden met de taalopleiding. Uit een VDAB-studie blijkt dat beperkte taalkennis een vaak aangehaald argument is voor een werkgever om liever geen allochtoon aan te werven. Een goede communicatie op de werkvloer is immers erg belangrijk, net als het goed naleven van de veiligheidsvoorschriften. Een cursus Nederlands op de werkvloer lijkt dan ook zeer zinvol. Het is eveneens belangrijk in dit verband dat allochtonenorganisaties direct betrokken worden bij de maatregelen en acties die in dit kader opgezet worden.

I.5. Doelstellingen van het decreet

Het voorstel van decreet streeft een evenredige participatie op de arbeidsmarkt na. Dit is een gelijke behandeling van werkzoekenden en werknemers waarbij elke vorm van discriminatie op gronden van geslacht, ras, etniciteit, nationaliteit enzovoort wordt voorkomen. Het beginsel is van toepassing op beroepskeuzevoorlichting en beroepsopleiding, arbeidsbemiddeling en, vooral, de intermediaire organisaties. De overheid wordt als duidelijk voorbeeld gesteld : geen discriminatie in wervings-, selectie- en personeelsbeleid. Tenslotte moedigt het bedrijven aan om tot een beleid van evenredige participatie en diversiteit over te gaan. Er wordt een onafhankelijk observatorium opgericht voor de opvolging en toetsing van het decreet en voor de behandeling van klachten. Tenslotte wordt in de mogelijkheid tot sancties voorzien indien de bedoelde organisaties en instellingen hun verantwoordelijkheden terzake niet opnemen.

II. Algemene bespreking

II.1. Standpunt van de heer Jan Laurys

De heer Laurys merkt op dat het decreet zich niet beperkt tot allochtonen. Het is vooral ingegeven vanuit de vaststelling dat arbeid hét instrument is

voor participatie aan de maatschappij. Arbeid biedt mensen, ongeacht hun afkomst, een inkomen, maatschappelijke status en persoonlijke ontwikkeling.

Positief is de nadruk die in het decreet wordt gelegd op gelijke kansen, zonder een soort vaste quota op te leggen. Toch staat de heer Laurys wantrouwig tegenover algemene engagementen. Hoe algemener de afspraken zijn, hoe vager ze worden, en hoe gemakkelijker te omzeilen. Quota bieden het voordeel dat ze een duidelijk afdwingbare norm opleggen. Een combinatie van algemene en kwantificeerbare normen was misschien beter geweest. Het verduidelijkt in elk geval de noodzaak om het engagement van de sociale partners en werkgevers te vragen. Op die manier creëert men een breed draagvlak en vermijdt men de indruk dat de politiek een verplichting oplegt aan het bedrijfsleven.

De spreker merkt op dat de doelgroepen zelf geen vragende partij zijn voor quota. Zij vragen enkel dat iedereen die zich op de arbeidsmarkt aandient dezelfde kansen krijgt. Het observatorium is daarom belangrijk voor de opvolging van deze problematiek. Indien er geen resultaten geboekt worden, zal men eventueel andere, beter afdwingbare maatregelen moeten nemen.

II.2. Standpunt van de heer Cis Schepens

De heer Schepens steunt het voorstel. Het biedt een decretale basis voor de implementatie van twee Europese richtlijnen in intern recht.

Toch heeft hij een aantal opmerkingen. Hij is tegen discriminatie, zonder een onderscheid te maken tussen negatieve en positieve discriminatie. De voorbeeldfunctie van de Vlaamse overheid – op zich een positief punt – mag er niet toe leiden dat er quota's worden opgelegd of dat er positief gediscrimineerd wordt ten gunste van een kansengroep (cfr. de affirmative action programs in de VS).

Het bedrijfsleven wordt vooral op een positieve manier gestimuleerd om de evenredige participatie te realiseren. Dwingende maatregelen zouden immers een defensieve houding van de werkgevers uitlokken. Bij de uitvoering van het decreet moet men er ook over waken dat er niet teveel nieuwe regels en verplichtingen worden opgelegd aan bedrijven. Dit zou trouwens in tegenspraak zijn met de in het Vlaams regeerakkoord opgenomen administratieve vereenvoudiging. De nadruk moet blijven liggen op het stimuleringsbeleid.

Bij het uitwerken van een evenredige-participatiebeleid moet men vooral kwalitatieve criteria hantieren en de beoogde doelgroep als één geheel beschouwen. Het voortdurend verder opdelen van de doelgroep in steeds meer subcategorieën leidt tot een starre hokjesmentaliteit, waarbij elke subgroep na verloop van tijd een bepaalde vertegenwoordiging zal eisen, wat tot absurde toestanden zou leiden.

Tenslotte moeten voor de heer Schepens de budgettaire consequenties, onder meer van het in het decreet vermelde observatorium, tot een minimum beperkt worden.

II.3. Standpunt van de heer Roland Van Goethem

De heer Van Goethem waarschuwt voor positieve discriminatie. Het opleggen van quota zal bij de bedrijven en de bevolking niet in goede aarde vallen.

De indiener verwees naar een Canadese wet die als voorbeeld strekte voor dit voorstel van decreet. Men moet er volgens de heer Van Goethem dan wel rekening mee houden dat de Canadese immigratiewetten veel strenger zijn dan de Belgische. Men kan de Canadese nationaliteit niet verwerven zonder te bewijzen dat men er reeds een job heeft en de taal spreekt.

II.4. Standpunt van mevrouw Veerle Declercq

Mevrouw Declercq sluit zich aan bij de visie van de heer Mahassine. Zij benadrukt dat men vooral waakzaam moet zijn bij de uitvoering van het decreet, om erop toe te zien dat het daadwerkelijk wordt nageleefd.

III. Aanvraag SERV-advies

Op vraag van de heer Laurys beslist de commissie op de vergadering van 18 oktober 2001 het advies van de Sociaal-Economische Raad voor Vlaanderen (SERV) te vragen over dit voorstel van decreet. De heer Laurys motiveert zijn verzoek door te verwijzen naar het technische karakter van het decreet, dat ertoe strekt om Europese en federale regelgeving te implementeren, en naar het feit dat de uitvoering ervan afhangt van de medewerking van de sociale partners, die in de SERV vertegenwoordigd zijn.

De heer Bogaert steunt de vraag van de heer Laurys. Ten eerste gaat het decreet uit van een zekere goodwill. Indien men er geen draagvlak voor vindt

bij de sociale partners, zou het dode letter kunnen blijven. Ten tweede moet de technische afstemming met de federale en Europese regelgeving perfect zijn, zoniet dreigen er voortdurend kortsluitingen te ontstaan tussen de Vlaamse, federale en Europese regelgeving.

Op 19 december 2001 brengt de SERV haar advies uit, gepubliceerd als *Parl. St.*, VI. Parl. 2000-2001, nr. 653/2. Tijdens de vergadering van 17 januari 2002 verklaart de heer Mahassine het voorstel van decreet te amenderen, ten einde tegemoet te kunnen komen aan de opmerkingen van de SERV. De heer Laurys merkt op dat de SERV ook de afstemming van het voorstel van decreet vraagt op het wetsvoorstel ter bestrijding van de discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding (*Parl. St.*, Senaat BZ 1999, nr. 2-12/1).

IV. Artikelsgewijze bespreking en stemming

Op de basistekst wordt een amendement (amendement nr. 1) ingediend door de heer Mahassine, dat ertoe strekt de oorspronkelijke tekst van het decreet volledig te vervangen door een nieuwe tekst (nr. 653/3), die tegemoet komt aan de opmerkingen van de SERV.

Op amendement nr. 1 worden diverse reeksen subamendementen ingediend. De heren Roland Van Goethem, Jan Penris en Mathieu Boutsen dienen de amendementen nrs. 2 tot 20 in (nr. 653/4). De heren Eddy Schuermans en Jan Laurys dienen de amendementen nrs. 21 tot 66 in (nr. 653/5). De heren Jan Laurys, Jacques Laverge, Chokri Mahassine, mevrouw Veerle Declercq en de heer André-Emiel Bogaert dienen tenslotte de amendementen nrs. 67 tot 88 in (nr. 653/6).

Door de heer Chokri Mahassine, mevrouw Veerle Declercq, de heren Jacques Laverge, André-Emiel Bogaert en Jan Laurys wordt daarna een subamendement ingediend op amendement nr. 1 (amendement nr. 89), dat ertoe strekt de tekst van het voorstel van decreet volledig te vervangen (nr. 653/7). De amendementen nrs. 2 tot 88 worden vervolgens door de respectievelijke indieners ingetrokken.

Vervolgens worden op amendement nr. 89 subamendementen ingediend door de heer Roland Van Goethem, namelijk de amendementen nrs. 90 tot 106 (nr. 653/8), en door de heren Jan Laurys en Eddy Schuermans, namelijk de amendementen nrs. 107 tot 109 (nr. 653/9). Tijdens de eerste lezing wor-

den ter zitting nog vier subamendementen ingediend (amendementen nrs. 110 tot 113) (nr. 653/10).

De tekst opgenomen in nr. 653/7 geldt als basis voor de bespreking.

Amendement nr. 1 (nr. 653/7)

Artikel 1

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 1 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 2

Er wordt een amendement ingediend door de heer Van Goethem dat ertoe strekt om doorheen de tekst van artikel 2, na het woord "levensbeschouwing", telkens de woorden ", politieke overtuiging" in te voegen (amendement nr. 90).

De heer Van Goethem wenst politieke overtuiging op te nemen bij de opsomming van de mogelijke discriminatiegronden, conform bepalingen uit de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het basisverdrag van de Europese Unie, het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens en het Verdrag Burgerlijke en Politieke Rechten. In de loop van de geschiedenis werd politieke overtuiging steeds gehanteerd als een reden om mensen te discrimineren. De heer Van Goethem verwijst als meest recente voorbeeld naar een Sabena-werknemer die ontslagen werd omdat hij lid was van de Partij van de Arbeid (PvdA). Broodroof omwille van een politieke overtuiging – ongeacht welke – is verwerpelijk.

De heren Voorhamme en Bogaert merken op dat een politiek overtuiging ongrondwettelijk kan zijn omdat ze in tegenspraak is met de mensenrechten of de wet. De heer Wymeersch verklaart bereid te zijn om een precisering in de tekst van het amendement op te nemen waarmee tegemoet wordt gekomen aan deze opmerkingen. Het aankleven van een politieke overtuiging impliceert echter nog niet het lidmaatschap van een politieke partij.

De heer Mahassine wenst niet in te gaan op de suggestie van de heer Van Goethem. De terminologie van het voorstel van decreet werd afgestemd op

deze van het federale wetsvoorstel en op de Europese richtlijn. Ook in die teksten wordt de politieke overtuiging niet opgenomen bij de mogelijke discriminatiegronden. De heer Wymeersch meent echter dat dit een hiaat is in het federale wetsvoorstel en de Europese richtlijn. Het is de taak van de decreetgever om dit hiaat op te vullen. De heer Van Goethem verwijst naar het advies van de Raad van State dat de afwezigheid van politieke overtuiging als mogelijke grond van discriminatie in het federale wetsvoorstel negatief beoordeelde.

Minister Landuyt merkt op dat de term 'levensbeschouwing' in artikel 2 ook 'politieke overtuiging' impliceert. Hij meent dat de voorgestelde aanvulling geen meerwaarde biedt.

Amendement nr. 90 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 2 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 3

Er wordt een amendement ingediend door de heer Van Goethem dat ertoe strekt het toepassingsgebied van het decreet uit te breiden tot de werkgevers- en werknemersorganisaties voor wat betreft het toekennen, weigeren of intrekken van het lidmaatschap van hun organisatie of de daaraan verbonden voordelen (amendement nr. 91).

De heer Van Goethem stelt dat werkgevers- en werknemersorganisaties evenmin als intermediaire organisaties mogen discrimineren. De uitbreiding van het toepassingsgebied tot de werkgevers- en werknemersorganisaties is overigens conform de Europese richtlijn.

De heer Mahassine merkt op dat het voorstel van decreet enkel over de intermediaire organisaties en de overheid handelt. De heer Wymeersch vraagt hierop of de heer Mahassine van oordeel is dat werkgevers- en werknemersorganisaties niet mogen discrimineren, maar dat dit verbod niet past in dit voorstel van decreet. De heer Mahassine bevestigt dit.

De heer Wymeersch kondigt hierop aan dat hij een voorstel van decreet zal indienen dat een gelijkaardig discriminatieverbod voor werkgevers- en werknemersorganisaties instelt. De heer Voorhamme merkt op dat dit een federale bevoegdheid is. Artikel 3 beperkt het toepassingsgebied van het de-

creet tot die domeinen waarover het Vlaamse Gewest bevoegd is.

Minister Landuyt merkt op dat de werkgevers- en werknemersorganisaties onder dit decreet vallen, voor zover ze optreden als intermediaire organisatie. Het amendement is dan ook overbodig.

Amendement nr. 91 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 3 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 4

Er wordt een amendement ingediend door de heer Van Goethem dat ertoe strekt om op de eerste regel van het laatste lid, na het woord "SERV", de woorden "en instemming van het Vlaams Parlement" in te voegen (amendement nr. 92). De indiener meent dat de bepaling, precisering en eventueel uitbreiding van het toepassingsgebied exclusief aan het Vlaams Parlement moet voorbehouden blijven. Dit komt de democratische controle ten goede.

De heer Mahassine antwoordt dat dit voorstel van decreet een kaderdecreet is, waarbij de concrete invulling grotendeels aan de regering wordt overgelaten. De heer Bogaert meent dat de terugkoppeling naar het Vlaams Parlement voor elke wijziging of uitbreiding van het toepassingsgebied verlamrend zou werken. Hij gaat uit van een gezond vertrouwen in de Vlaamse regering. Bovendien houdt het voorafgaande SERV-advies al een zekere controle in.

De heer Voorhamme vertolkt een gelijklopende mening. Door bepaalde taken aan de Vlaamse regering toe te vertrouwen, kan men sneller en efficiënter werken dan telkens elke wijziging via een parlementaire procedure op te vangen. Dit zou bovendien ingaan tegen de scheiding der machten, waarbij wetgevende en uitvoerende macht elk hun eigen taak hebben. Het parlement beschikt overigens over voldoende mogelijkheden om de regering te controleren.

Minister Landuyt meent dat de indieners er bewust voor hebben gekozen om de termen beroepskeuzevoorlichting, beroepsopleiding, loopbaanbegeleiding en arbeidsbemiddeling niet nader te definiëren. Dit houdt in dat, in de context van dit decreet, aan deze begrippen hun normale betekenis wordt

gegeven. Indien er echter een interpretatieprobleem zou rijzen, dan wordt de correcte interpretatie overgelaten aan de regering, na advies van de SERV en in overleg met de sociale partners.

Amendement nr. 92 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 4 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 5

Op dit artikel worden 5 amendementen ingediend door de heer Van Goethem (amendementen nrs. 93-97).

Hij merkt op dat het beginsel van evenredige participatie volgens het decreet inhoudt dat de samenstelling van de arbeidsmarkt beantwoordt aan de samenstelling van de beroepsbevolking. Volgens hem is dit onmogelijk. Via het indienen van amendement nr. 93 pleit hij voor een andere benadering, waarbij evenredige participatie betekent dat een gelijke behandeling wordt gewaarborgd van al wie zich op de arbeidsmarkt begeeft.

De heer Laurys merkt op dat de heer Van Goethem focust op de individuele werknemer die zich op de arbeidsmarkt begeeft. De bekommernis van de indieners van het decreet is dat de arbeidsmarkt een afspiegeling moet zijn van de maatschappij. Dit is ruimer dan wat de heer Van Goethem voorstelt.

Er wordt een amendement ingediend door de heer Mahassine, mevrouw Declercq en de heren Laverge en Laurys (amendement nr. 110) dat ertoe strekt in artikel 5, paragraaf 1, 1° de woorden 'de samenstelling van de arbeidsmarkt beantwoordt aan' te vervangen door de woorden 'de deelname aan de arbeidsmarkt in verhouding staat tot'. Dit houdt volgens de indieners een betere definiëring van evenredige participatie in.

De amendementen nrs. 94 en 97 strekken ertoe om ook positieve discriminatie als een te verwerpen vorm van discriminatie in het decreet op te nemen. Als men discriminatie verwerpt, moet men volgens de heer Van Goethem zowel positieve als negatieve discriminatie verwerpen. Discriminatie leidt tot maatschappelijke spanningen. Positieve discriminatie neemt de maatschappelijke spanningen bij een bevolkingsgroep weg, maar doet ze bij een andere bevolkingsgroep toenemen.

De heer Bogaert meent dat positieve discriminatie slaat op een handelswijze die op zichzelf niet te verantwoorden is, maar wel aanvaardbaar is indien ze de bedoeling heeft maatschappelijke disfuncties weg te werken. Als men positieve discriminatie verbiedt, kan men geen incentives geven aan maatschappelijk achtergestelde groepen.

De heer Mahassine verwijst opnieuw naar de terminologie en discriminatiegronden die in het federale wetsvoorstel en in de Europese richtlijn worden opgesomd. Positieve discriminatie hoort daar niet bij. De heer Van Goethem betreurt het dat de heer Mahassine zich verstoppt achter de federale wetgeving. Het Vlaams Parlement hoeft zich in zijn decretale werk niet te schikken naar het federale parlement. De heer Mahassine repliceert dat hij de terminologie van zijn voorstel van decreet heeft afgestemd op de federale en Europese regelgeving op uitdrukkelijk vraag van de SERV. De SERV vertegenwoordigt de sociale partners, die een belangrijke verantwoordelijkheid dragen bij de uitvoering van dit decreet, en het is dan ook verstandig om hun advies te volgen.

Minister Landuyt merkt op dat wat men gemeenzaam 'positieve discriminatie' noemt, geen discriminatie is, maar een positieve keuze. Het beginsel van gelijke behandeling, zoals omschreven in artikel 5, § 1, 2° houdt de afwezigheid in van elke vorm van directe of indirecte discriminatie of intimidatie, zoals omschreven in artikel 2, op de arbeidsmarkt. Het beginsel van gelijke behandeling betekent dat men wel nog positieve of negatieve keuzes mag maken, maar deze keuzes mogen niet gebaseerd zijn op discriminatie.

Meer algemeen meent de minister dat de heer Van Goethem bij verschillende van zijn amendementen geen onderscheid maakt tussen de algemene betekenis van bepaalde termen en de specifiek-juridische betekenis die deze termen krijgen in dit decreet. Volgens de minister is er een verschil tussen het vechten tegen discriminatie en een gelijke behandeling van bepaalde mensen of groepen. In dit decreet beschouwt men enkel het hanteren van bepaalde criteria die maatschappelijk zinloos zijn als discriminatie. De verschillende bevolkingsgroepen moeten evenredig aan bod kunnen komen via het werkgelegenheidsbeleid.

De heer Van Goethem merkt op dat dit principe kan botsen met het principe dat een werkgever de kwalitatief meest hoogstaande werknemers wenst aan te werven. De minister repliceert dat zogenaamd ras, huidskleur, levensbeschouwing,... niet kunnen beschouwd worden als een kwalitatief cri-

terium om iemand al dan niet aan te werven. Het is logisch dat een werkgever competente werknemers zoekt, maar het is ondenkbaar dat er in heel de groep van bijvoorbeeld gehandicapten of allochtonen van de tweede generatie niemand is die niet bekwaam is voor een bepaalde functie.

Voor de inhoud en verantwoording van amendement nr. 95 wordt verwezen naar amendement nr. 90.

Voor de inhoud en verantwoording van amendement nr. 96 wordt verwezen naar amendement nr. 91.

Amendement nr. 93 wordt door de indiener ingetrokken.

De amendementen nrs. 94 tot 97 worden verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Amendement nr. 110 wordt aangenomen met 13 stemmen.

Het aldus gewijzigde artikel 5 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 6

Er wordt een amendement ingediend door de heren Jan Laurys en Eddy Schuermans dat ertoe strekt artikel 6 te vervangen (amendement nr. 107).

De heer Laurys merkt op dat de Europese richtlijn in beperkte mate afwijkingen toelaat op het beginsel van gelijke behandeling. Ten eerste, de mogelijkheid om voor specifieke beroepen toch specifieke eisen te stellen. Ten tweede, de mogelijkheid voor organisaties die op overtuiging of geloof zijn gebaseerd toch voorwaarden te stellen inzake godsdienst of overtuiging van het personeel dat bij hen werkzaam is. Ten derde, beperkte mogelijkheden tot afwijkingen op grond van leeftijd.

Wat de afwijkingen inzake leeftijd betreft, merkt de heer Laurys op dat er in artikel 6 enkel sprake is van de toegangs- en arbeidsvoorwaarden. Dit moet ruimer bekeken worden. In klassieke cao's zijn er bijvoorbeeld afwijkingen mogelijk op basis van de leeftijd, bijvoorbeeld voor brugpensioenen. In het decreet moet men daarmee ook rekening houden.

De afwijkingen voor organisaties die op geloof of overtuiging zijn gebaseerd, zijn in Vlaanderen vooral van belang voor het vrij onderwijs. De heer

Laurys pleit ervoor dat de inrichtende machten en de vakbonden van het onderwijspersoneel van het vrij onderwijs aan de leerkrachten voorwaarden kunnen stellen in verband met hun godsdienst of levensbeschouwelijke overtuiging in het kader van het pedagogisch project van de school. Dit kan bijvoorbeeld door aan leerkrachten in een katholieke school te vragen een engagementsverklaring te ondertekenen, waarin hen wordt gevraagd of ze akkoord kunnen gaan met het christelijk onderwijsproject van die school.

Mevrouw Declercq begrijpt dat elke school streeft naar personeel dat de overtuigingen en idealen van de school deelt, maar vindt het te verre gaand om dit decretaal vast te leggen. Zij vindt dat de selectie enkel op basis van competenties mag gebeuren. Volgens de heer Laurys getuigt dit van een visie waarbij onderwijs wordt herleid tot een neutrale vorm van kennisoverdracht. Onderwijs is meer dan dat alleen.

De heer Laverge vraagt zich af hoe men kan controleren of de levensbeschouwing van een leerkracht overeenstemt met het pedagogisch project van een school. Bovenal is dit een discriminerende maatregel. Als de school zelf bepaalt wie er op basis van een levensbeschouwing nog les mag geven of volgen, dan moet het vrij onderwijs volgens hem ook niet meer met belastinggeld gesubsidieerd worden. In dergelijk geval moet men dan maar een netwerk van katholieke privé-scholen opstarten.

De heer Laverge maakt een vergelijking met het bedrijfsleven. Volgens de redenering van de heer Laurys zou een bedrijfsleider dan kunnen beslissen dat een bepaalde syndicale organisatie niet past bij de levensbeschouwelijke aspecten van de bedrijfscultuur. Op die wijze kan men à la carte aanwerven.

De heer Voorhamme merkt op dat, ten eerste, de verschillende behandeling van het personeelskader in officiële en vrije scholen de voorbije legislaturen volledig werd weggewerkt. Dit houdt onder meer in dat de levensbeschouwelijke opstelling van het instituut waar een leerkracht zijn opleiding heeft genoten, geen rol meer mag spelen bij de aanwerving. Met dit amendement wordt een stap terug gezet. Ten tweede wordt het verband tussen levensbeschouwelijke overtuiging enerzijds en schoolkeuze anderzijds steeds losser. Ook op dit punt betekent dit amendement een stap terug. Ten derde ontstaat er stilaan een situatie waarin een aantal scholen over de netten heen samenwerken op basis van een gemeenschappelijk pedagogisch project.

Het voorstel gaat hier tegen in en betekent in feite een netversterking en verzuiling. Ten slotte kan men ook nu reeds bij de selectie rekening houden met het pedagogisch project van de school. Dit geldt ook voor het officieel onderwijs, waarbij er ook vaak grote verschillen zijn in project. Het decreet laat toe dat men levensbeschouwelijke aspecten hanteert als selectiecriteria. Dit is iets anders dan een vorm van discriminatie bij amendement decretaal mogelijk maken.

De heer Bogaert merkt op dat men zich met dit amendement op glad ijs begeeft. Men kan deze redenering immers uitbreiden tot andere sectoren, zoals de gezondheidszorg.

De heren Laurys en Schuermans repliceren hierop als volgt. Ten eerste is iedereen gewonnen voor vrij onderwijs. Dit houdt in dat, als een bepaalde, voldoende grote groep mensen een bepaalde levensbeschouwing heeft en onderwijs wil inrichten dat beantwoordt aan deze levensbeschouwing, de overheid dit moet subsidiëren. Vijfenzeventig procent van de ouders sturen hun kinderen naar het vrij onderwijs. Het is dan toch een legitieme eis om het vrij onderwijs met belastinggeld te subsidiëren.

Ten tweede merken ze op dat een onderwijsproject dat op een christelijke visie is gebaseerd, niet inhoudt dat men aan bepaalde formele vereisten moet voldoen, zoals elke dag naar de mis gaan of een bepaald aantal kruistekens per dag maken. Een engagementsverklaring van het personeel is wel nodig, omdat een school anders verplicht kan worden personeel aan te nemen dat de overtuiging van de school niet deelt, of daar zelfs op een militante wijze tegen ingaat. Opmerkelijk is dat iedereen levensbeschouwing als selectiecriteria aanvaardt, behalve als men onder levensbeschouwing 'godsdienstige overtuiging' verstaat. Religieuze overtuiging kan nochtans een wezenlijk onderdeel uitmaken van het pedagogisch project van een school.

De heer Wymeersch vindt dat de discussie niet mag gaan over de vraag of de overheid het niet-officiële onderwijs al dan niet moet subsidiëren. De vraag is of een school een leerkracht kan weigeren wiens levensbeschouwelijke overtuiging niet strookt met het pedagogische project van de school. Volgens hem moet dit mogelijk zijn. Zo zal het voor een niet-jood moeilijk of onmogelijk zijn om les te geven aan een joodse school. De heer Voorhamme betwist dit.

Amendement nr. 107 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

Artikel 6 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Artikel 7

Er worden twee amendementen ingediend door de heer Van Goethem (amendementen nrs. 98 en 99).

Voor de inhoud en verantwoording van amendement nr. 98 wordt verwezen naar amendement nr. 91.

De heer Van Goethem verwijst voor amendement nr. 99 naar het voornemen van de regering om de administratieve rompslomp in te perken. Aan bedrijven vragen om plannen en rapporten inzake evenredige participatie op te stellen, lijkt hem niet te stroken met de administratieve vereenvoudiging.

De minister merkt op dat hij dit zo eenvoudig mogelijk wil houden. Wat de private arbeidsbemiddelingsbureaus betreft, wordt dit overigens ingepast in de algemene rapporteringsverplichting van die sector.

De amendementen nrs. 98 en 99 worden verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 7 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 8

Er wordt een amendement ingediend door de heer Van Goethem (amendement nr. 100) dat ertoe strekt dit artikel te schrappen.

Het artikel bepaalt dat de Vlaamse regering ondernemingen kan ondersteunen die een beleid inzake evenredige participatie ontwikkelen. Volgens de heer Van Goethem betekent dit dat de overheid bedrijven of sectoren beloont omdat ze het decreet uitvoeren. Men krijgt dus een beloning omdat men het decreet respecteert.

De heer Laurys merkt op dat artikel 8 vooral bedoeld is om de sociale dialoog te bevorderen, wat een bevoegdheid is van de Vlaamse regering.

De minister merkt op dat men een onderscheid moet maken tussen artikel 5 en artikel 8 van het decreet. Artikel 5 bepaalt dat de arbeidsmarkt in Vlaanderen moet georganiseerd worden volgens

de principes van evenredige participatie en gelijke behandeling. Artikel 8 gaat over de ondersteuning en de uitvoering van deze principes op bedrijfsniveau, via sociaal overleg. Artikel 8 verplicht de bedrijven niet om een beleid gericht op evenredige participatie te voeren, maar verplicht het beleid om zich hierop te richten en de bedrijven daartoe te stimuleren. Overigens is het bevorderen van de sociale dialoog geen exclusieve bevoegdheid van de Vlaamse overheid.

Amendement nr. 100 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 8 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 9

Er wordt een amendement ingediend door de heer Van Goethem dat ertoe strekt de nadere modaliteiten voor de oprichting, werking, samenstelling en eventuele samenwerking van het observatorium, alsook de wijze van de behandeling van de klachten door het Vlaams Parlement te laten bepalen (amendement nr. 101). De heer Van Goethem verwijst naar de oprichting van het Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek (VIWTA). Deze instelling is opgericht door het Vlaams Parlement en heeft een raad van bestuur die is samengesteld uit experts en leden van het Vlaams Parlement. De heer Van Goethem pleit voor een gelijkaardige werkwijze voor het observatorium, zodat alle politieke geledingen van het Vlaams Parlement bij de samenstelling van het observatorium worden betrokken.

De heer Voorhamme merkt op dat de analogie niet opgaat. Er bestaan in Vlaanderen tal van observatoria en steunpunten die door de Vlaamse regering werden opgericht bij uitvoering van een decreet. Het VIWTA is het enige parlementaire instituut dat over een raad van bestuur beschikt. Het is dan ook logisch dat de raad van bestuur van het VIWTA, dat overigens volledig los staat van de Vlaamse regering, deels uit leden van het Vlaams Parlement is samengesteld. Het feit dat de Vlaamse regering over de samenstelling van het observatorium beslist, verhindert niet dat er bij de samenstelling rekening wordt gehouden met de verschillende politieke geledingen en verhindert evenmin een parlementaire controle op de samenstelling van het observatorium. De heer Bogaert sluit zich hierbij aan.

Er wordt in de tekst gestipuleerd dat het om een onafhankelijk observatorium gaat. De minister wenst dit observatorium echter te integreren in de eigen administratie. De vijf taken van het observatorium kunnen immers worden waargenomen door reeds bestaande instellingen en administraties.

De heer Laurys vraagt zich af of men de taken van het observatorium niet kan toevertrouwen aan het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding. De heer Stassen suggereert om dit te doen via een samenwerkingsovereenkomst, die men achteraf decretaal bevestigt. De minister merkt op dat dit een institutioneel probleem is, omdat het Vlaams Parlement geen opdracht kan geven aan een federale instelling. Strikt genomen zou men volgens dit decreet een Vlaamse versie van het Centrum voor gelijkheid van kansen en Racismebestrijding moeten oprichten, maar dit is een dure aangelegenheid. Elke instelling moet hier zijn eigen verantwoordelijkheid opnemen.

De heer Stassen vraagt zich af of alle taken van het observatorium door bestaande instellingen kunnen worden opgenomen. De minister merkt op dat men dan niet kan spreken van een onafhankelijk observatorium.

De heer Voorhamme merkt op dat de opvolging van het decreet een taak is voor de administratie Werkgelegenheid en het Vlaams Parlement. De adviesfunctie kan worden overgenomen door onder andere de SERV. De ombudsfunctie kan men toevertrouwen aan de Vlaamse Ombudsdienst.

Hierop wordt door de heer Mahassine, mevrouw Declercq en de heren Laverge en Laurys een amendement ingediend dat ertoe strekt om artikel 9 te schrappen (amendement nr. 111).

Amendement nr. 101 wordt door de indiener ingetrokken.

Amendement nr. 111, dat ertoe strekt artikel 9 te schrappen, wordt aangenomen met 13 stemmen.

Artikel 10

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 10 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 11

Er wordt een amendement ingediend door de heer Van Goethem (amendement nr. 102). Voor de inhoud en verantwoording wordt verwezen naar amendement nr. 90.

Amendement nr. 102 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 11 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 12

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 12 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 13

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 13 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 14

Er wordt een amendement ingediend door de heer Van Goethem dat ertoe strekt de bewijslast bij een aanklacht wegens schending van het beginsel van gelijke behandeling ten laste van de klager te leggen (amendement nr. 103). De heer Van Goethem merkt op dat de indieners van het decreet de bewijslast omkeren, waardoor iemand die beschuldigd wordt, zijn onschuld moet bewijzen. Nochtans is het vermoeden van onschuld een elementair rechtsprincipe.

De minister merkt op dat dit principe werd ingevoerd bij de Belgische anti-discriminatiewet en zeer ruim getoetst werd aan het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. Het gaat overigens niet om een omkering van bewijslast. De aanklager moet eerst bewijzen dat hij het slachtoffer is van discriminerende handelingen. De aangeklaagde moet enkel bewijzen dat hij geen discriminerende handelingen heeft gesteld.

Amendement nr. 103 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 14 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 15

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 15 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikel 16

Het eerste lid van artikel 16 verwijst naar het geschrapte artikel 9 en is dus zonder voorwerp geworden. Er wordt een amendement ingediend door de heren Laverge en Laurys (amendement nr. 112) dat ertoe strekt het eerste lid te schrappen. Dit amendement is verbonden met amendement nr. 111.

Er wordt een amendement ingediend door de heer Van Goethem dat ertoe strekt in het tweede lid, 1° te vervangen door "1° instellingen van openbaar nut" (amendement nr. 104). De indiener merkt op dat heel wat organisaties zich bezighouden met het verdedigen van de belangen van slachtoffers van discriminaties. Volgens hem zijn daar heel wat mafafide organisaties bij die enkel bekommerd zijn om zichzelf in stand te houden. Hij stelt voor om het verdedigen van de belangen van de slachtoffers enkel aan instellingen van openbaar nut en aan de organisaties vermeld in de paragrafen 2 tot 4 van artikel 16 over te laten.

Er wordt een amendement ingediend door de heren Schuermans en Laurys dat ertoe strekt aan artikel 16 een vierde lid toe te voegen (amendement nr. 108). Het amendement is bedoeld om in een laagdrempelige en goedkope procedure te voorzien, zoals in andere domeinen van het sociaal recht. De vordering kan worden ingeleid door een verzoekschrift (via een aangetekende brief); de vonnissen en arresten worden bij gerechtsbrief ter kennis gebracht van de partijen; de representatieve organisaties kunnen zich voor het gerecht laten vertegenwoordigen door een afgevaardigde, houder van een geschreven volmacht.

De heer Bogaert vraagt zich af of men via een decreet een aanvulling op het Gerechtelijk Wetboek kan inschrijven. De heer Voorhamme merkt op dat dit behoort tot de impliciete bevoegdheden van het Vlaamse Gewest. Dit is een logisch uitvloeisel van de Vlaamse bevoegdheden inzake werkgelegenheid. De minister betwijfelt dit. Uiteindelijk grijpt men in in gerechtelijke procedures. Dit is een federale bevoegdheid.

Amendement nr. 112 wordt aangenomen met 13 stemmen.

Amendement nr. 104 wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Amendement nr. 108 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 5.

Het aldus gewijzigde artikel 16 wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

Artikel 17

Er wordt een amendement ingediend door de heer Van Goethem (amendement nr. 105). Voor de inhoud en verantwoording wordt verwezen naar amendement nr. 90.

Er wordt een amendement ingediend door de heer Van Goethem (amendement nr. 106). Voor de inhoud en verantwoording wordt verwezen naar amendement nr. 91.

Er wordt een amendement ingediend door de heren Schuermans en Laurys dat ertoe strekt een artikel 17bis in te voegen (amendement nr. 109). Dit amendement is verbonden met amendement nr. 108.

De amendementen nrs. 105 en 106 worden verworpen met 10 stemmen tegen 3.

Amendement nr. 109 wordt verworpen met 8 stemmen tegen 5.

Artikel 17 wordt aangenomen met 10 stemmen tegen 3.

Artikels 18 tot 21

Over deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

De artikels 18 tot 21 worden elk aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Artikel 22

Er wordt een amendement ingediend door dat ertoe strekt dit artikel te schrappen (amendement nr. 113). De minister meent dat dit een overbodig artikel is. Het is logisch dat de Vlaamse regering gemachtigd is de nodige maatregelen te nemen om informatie te verstrekken aan alle betrokkenen over de bepalingen van het decreet en zijn uitvoeringsbesluiten.

De heer Laurys merkt op dat dit artikel in het decreet werd opgenomen omdat artikel 12 van de Europese richtlijn in een informatieverplichting door de lidstaten voorziet.

Amendement nr. 113, dat ertoe strekt artikel 22 te schrappen, wordt aangenomen met 13 stemmen.

Artikel 23

Over dit artikel worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 23 wordt aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Amendement nr. 1, dat ertoe strekt de tekst van het voorstel van decreet volledig te vervangen door de hierboven vermelde artikelen, wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 3 bij 2 onthoudingen.

V. Tweede lezing

Tijdens de vergadering van 7 maart 2002 vraagt minister Landuyt krachtens art. 68, 1, a van het Reglement de tweede lezing. Deze vindt plaats op 14 maart 2002.

Artikels 1 tot 7

Over deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

Artikel 8

Er wordt door de Vlaamse regering een amendement ingediend (amendement nr. 114) dat ertoe strekt een nieuw artikel 8bis in te voegen, waarin gesteld wordt dat de Vlaamse regering een of meerdere organen aanwijst voor de bevordering van de evenredige participatie en gelijke behandeling. De taken van dit orgaan of deze organen zijn het verlenen van bijstand aan de slachtoffers van discriminatie bij de afwikkeling van hun klachten betreffende discriminatie, het formuleren van adviezen ter bijsturing van het beleid inzake evenredige participatie en gelijke behandeling, en het verstrekken van informatie over de rechten op evenredige participatie en gelijke behandeling.

Minister Landuyt licht dit amendement als volgt toe. In artikel 9 van het oorspronkelijke tekstvoorstel was voorzien in de oprichting van een onafhankelijk observatorium. Deze bepaling impliceerde dat het Vlaams Parlement een nieuwe instelling zou oprichten, onafhankelijk van de Vlaamse regering, terwijl de bestaande administraties en instellingen de taken van dit observatorium even goed op zich zouden kunnen nemen. Om die reden werd artikel 9 geschrapt (amendement nr. 111).

De Europese richtlijn die door dit voorstel van decreet wordt geïmplementeerd, schrijft echter voor dat er een verwijzing moet zijn naar een observatorium voor de bewaking en opvolging van de regelgeving over evenredige participatie. Daarom wenst de Vlaamse regering deze bepaling via het amendement nr. 114 opnieuw in het voorstel van decreet op te nemen. In de praktijk zal dit betekenen dat een ambtenaar belast wordt met de opvolging van dit decreet.

De heer Laurys kan zich hiermee akkoord verklaren. Deze pragmatische oplossing verdient de voorkeur boven de creatie van alweer een nieuwe instelling. Hij vraagt of het niet mogelijk is een samenwerkingsovereenkomst af te sluiten met het Centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding, dat ideaal geplaats is voor de verdere opvolging van dit decreet. De minister meent dat dit een mogelijke optie is.

Het amendement nr. 114 is opgenomen in *Parl. St.*, VI. Parl. 2000-2001, nr. 653/12.

Amendement nr. 114, dat ertoe strekt een artikel 8bis in te voegen, wordt aangenomen met 8 stemmen tegen 2.

Artikels 9 tot 23

Over deze artikelen worden geen opmerkingen geformuleerd.

VI. Eindstemming

Het voorstel van decreet van de heer Chokri Mahassine c.s. houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 2 bij 3 onthoudingen.

De commissie verleent toestemming aan de diensten van het Vlaams Parlement om taalkundige en legistische correcties in de tekst aan te brengen voor zover deze correcties geen invloed hebben op de inhoud van de tekst.

De verslaggever,

Jan LAURYS

De voorzitter,

André-Emiel BOGAERT

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE*

HOOFDSTUK I

Inleidende bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewest-aangelegenheid.

Artikel 2

Voor de toepassing van dit decreet verstaat men onder :

- 1° kansengroepen : alle groepen van de bevolking op actieve leeftijd die niet op een evenredige wijze vertegenwoordigd zijn op de arbeidsmarkt ; de Vlaamse regering bepaalt, na advies van de Sociaal- Economische Raad van Vlaanderen, de nadere omschrijving van deze groepen ;
- 2° werknemers : de personen die krachtens een arbeidsovereenkomst arbeid verrichten en personen die, anders dan krachtens een arbeidsovereenkomst, arbeid verrichten onder het gezag van een andere persoon, met inbegrip van de stagiairs in het onderwijs en de leerjongens en leermeisjes ; werkzoekenden worden gelijkgeschakeld met werknemers ;
- 3° werkgevers : de personen die de in 2° bedoelde werknemers tewerkstellen ;
- 4° intermediaire organisaties : alle publieke of private organisaties of personen die ten behoeve van jongeren, volwassenen op actieve leeftijd, ondernemingen of andere organisaties, werknemers en werkzoekenden activiteiten aanbieden op het vlak van beroepskeuzevoorlichting, beroepsopleiding, loopbaanbegeleiding en arbeidsbemiddeling ;
- 5° bepalingen : alle wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, de individuele of collectieve arbeidsovereenkomsten, de arbeidsreglementen, de bestuursrechtelijke statutaire regelingen

toepasselijk op het personeel van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en de instellingen die van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest afhangen ;

- 6° Vlaams overheids- en onderwijspersoneel : het personeel van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en van de openbare instellingen die afhangen van de Vlaamse Gemeenschap of het Vlaamse Gewest, alsook het Vlaams onderwijspersoneel ;
- 7° SERV : de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, zoals opgericht bij het decreet van 27 juni 1985 ;
- 8° directe discriminatie : wanneer iemand ongunstiger wordt of is behandeld dan een ander in een vergelijkbare situatie op grond van geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap ;
- 9° indirecte discriminatie : wanneer een ogenschijnlijk neutrale bepaling, maatstaf of handelswijze personen van een bepaald geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap in vergelijking met andere personen bijzonder benadeelt, tenzij die bepaling, maatstaf of handelswijze objectief wordt gerechtvaardigd door een legitiem doel en de middelen voor het bereiken van dat doel passend en noodzakelijk zijn ;
- 10° een opdracht geven tot discriminatie of het aanzetten tot discriminatie op basis van de in lid 8 en 9 genoemde gronden, worden beschouwd als discriminatie ;
- 11° intimidatie : ongewenst gedrag dat met een bepaald geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap verband houdt, en tot doel of gevolg heeft dat de waardigheid van een persoon wordt aangetast en een bedreigende, vijandige, beledigende,

* na taalkundige en legistische revisie

vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd ;

12° Vlaams werkgelegenheidsbeleid : het geheel van Vlaamse bevoegdheden met betrekking tot de beroepskeuzevoorlichting, de beroepsopleiding, de loopbaanbegeleiding en de arbeidsbemiddeling in het Vlaamse Gewest, respectievelijk de Vlaamse Gemeenschap, en voor wat het Vlaamse overheids- en onderwijspersoneel betreft, de bepalingen, inclusief de arbeidsvoorwaarden ;

13° Vlaamse diensten : de respectievelijke werkgevers van het Vlaamse overheids- en onderwijspersoneel ;

14° zelfstandig beroep : de beroepsactiviteit uitgeoefend door elke persoon die niet aangeworven is met een arbeidsovereenkomst of een statuut en buiten elke vorm van ondergeschiktheid.

Artikel 3

Dit decreet is van toepassing op :

1° de intermediaire organisaties en personen die zich bezig houden met beroepskeuzevoorlichting, beroepsopleiding, loopbaanbegeleiding en arbeidsbemiddeling ;

2° de Vlaamse diensten en het Vlaams overheids- en onderwijspersoneel, hun bepalingen en arbeidsvoorwaarden ;

3° de andere werkgevers en werknemers voor wat betreft de beroepsopleiding en tewerkstelling van gehandicapten.

De Vlaamse regering kan, na advies van de SERV, het toepassingsgebied van dit decreet preciseren en uitbreiden.

Artikel 4

De Vlaamse regering kan, na advies van de SERV, preciseren wat voor de toepassing van dit decreet moet worden verstaan onder beroepskeuzevoorlichting, beroepsopleiding, loopbaanbegeleiding en arbeidsbemiddeling.

De Vlaamse regering bepaalt, na overleg met de representatieve organisaties van het Vlaams overheids- en onderwijspersoneel, wat voor de toepassing van dit decreet dient te worden verstaan onder bepalingen en arbeidsvoorwaarden.

HOOFDSTUK II

Algemene beginselen

Artikel 5

§ 1. Het Vlaams werkgelegenheidsbeleid moet worden georganiseerd volgens de principes van de evenredige participatie en de gelijke behandeling :

1° Het beginsel van evenredige participatie houdt in dat de deelname aan de arbeidsmarkt in verhouding staat tot de samenstelling van de beroepsbevolking en dat de evenredige participatie van kansengroepen wordt gewaarborgd ;

2° Het beginsel van gelijke behandeling houdt de afwezigheid van elke vorm van directe of indirecte discriminatie of intimidatie op de arbeidsmarkt in.

§ 2. Het is daarbij verboden :

1° te verwijzen naar geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap in de voorwaarden of de criteria inzake arbeidsbemiddeling of in die voorwaarden of criteria elementen op te nemen die zelfs zonder uitdrukkelijke verwijzing naar geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap leiden tot discriminatie ;

2° in de informatie en de publiciteit de arbeidsbemiddeling voor te stellen als meer in het bijzonder geschikt voor werknemers of werkgevers van een bepaald geslacht, een zogenaamd ras, een bepaalde huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof

- of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap ;
- 3° de toegang te ontzeggen of te belemmeren tot de arbeidsbemiddeling, om expliciete of impliciete redenen die rechtstreeks of onrechtstreeks met geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap van de persoon in verband staan ;
- 4° te verwijzen naar geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap van de werknemer in de werkaanbiedingen of in de advertenties voor betrekkingen, of in die aanbiedingen of advertenties elementen op te nemen die, zelfs zonder uitdrukkelijke verwijzing, één van de hiervoor opgesomde kenmerken van de werknemer vermelden of laten veronderstellen ;
- 5° te verwijzen naar geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap van de werknemer in de toegangsvoorwaarden, de selectie en de selectiecriteria voor de betrekkingen en functies in welke sector of bedrijfstak ook, of in die voorwaarden of criteria elementen op te nemen die, zelfs zonder uitdrukkelijke verwijzing naar de hiervoor opgesomde kenmerken van de werknemer, leiden tot discriminatie ;
- 6° de toegang tot het arbeidsproces of de gelegenheid tot promotiekansen te ontzeggen of te belemmeren om expliciete of impliciete redenen die rechtstreeks of indirect op geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap steunen ;
- 7° te verwijzen naar geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap leiden tot discriminatie ;
- 8° in de informatie of de publiciteit de beroepskeuzevoorlichting, de beroepsopleiding en de loopbaanbegeleiding voor te stellen als meer in het bijzonder geschikt voor gegadigden van een bepaald geslacht, een zogenaamd ras, een bepaalde huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap ;
- 9° de toegang te ontzeggen of te belemmeren tot de beroepskeuzevoorlichting, de beroepsopleiding en de loopbaanbegeleiding om expliciete of impliciete redenen die rechtstreeks of onrechtstreeks met geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap van de persoon in verband staan ;
- 10° naargelang van geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap van de persoon verschillende voorwaarden op te leggen voor het behalen of uitreiken van alle soorten diploma's, brevetten, getuigschriften of titels ;
- 11° te verwijzen naar geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige ge-

zondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap van de werknemer in bepalingen en in de arbeidsvoorwaarden en in de voorwaarden, criteria of redenen van het ontslag of in die bepalingen, voorwaarden, criteria of redenen elementen op te nemen die, zelfs zonder uitdrukkelijke verwijzing naar geslacht, een zogenaamd ras, de huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap van de werknemer, leiden tot discriminatie ;

12° die voorwaarden, criteria of redenen op discriminerende wijze volgens geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap van de werknemer vast te stellen of toe te passen ;

13° in de beroepskeuzevoorlichting, beroepsopleiding, loopbaanbegeleiding en arbeidsbemiddeling technieken en tests te gebruiken die aanleiding kunnen geven tot directe of indirecte discriminatie ;

De in het vorige lid, 5°, voorziene verboden zijn eveneens toepasselijk op de zelfstandige beroepen.

§ 3. De beginselen van evenredige participatie en gelijke behandeling beletten niet dat, om volledige gelijkheid in het beroepsleven te waarborgen, specifieke maatregelen gehandhaafd of getroffen worden om de nadelen die verband houden met een van de in artikel 2, 8° genoemde kenmerken te voorkomen of te compenseren.

Bijzondere bepalingen betreffende de bescherming van moeder en kind tijdens de zwangerschap en de bijzondere bepalingen betreffende de bescherming van het moederschap vormen evenwel geen discriminatie.

§ 4. Teneinde te waarborgen dat het beginsel van gelijke behandeling nageleefd wordt, moet worden voorzien in redelijke aanpassingen. Dit houdt in dat de intermediaire organisaties en de werkgever, naargelang de behoefte, in een concrete situatie passende maatregelen nemen om toegang tot arbeid te hebben, in arbeid te participeren of daarin vooruit te komen dan wel om een opleiding te genieten, tenzij deze maatregelen voor de werkgever

een onevenredige belasting vormen. Wanneer die belasting in voldoende mate wordt gecompenseerd door bestaande maatregelen, mag zij niet als onevenredig worden beschouwd.

§ 5. De Vlaamse regering bepaalt, na advies van de SERV, de nadere modaliteiten en procedures.

Artikel 6

De Vlaamse regering kan, na advies van de SERV, de gevallen bepalen waarin melding kan worden gemaakt van de in artikel 2, 8° vermelde kenmerken in de toegangs- en arbeidsvoorwaarden van een betrekking of een beroepsactiviteit waarvoor dergelijke kenmerken een doorslaggevende voorwaarde vormen wegens de aard of de uitoefeningsvoorwaarden ervan.

HOOFDSTUK III

Rapportering en ondersteuning

Artikel 7

§ 1. De intermediaire organisaties en de Vlaamse diensten werken actief mee aan de realisatie van de evenredige participatie en de gelijke behandeling. In dit kader zijn zij verplicht om :

1° jaarlijks een actieplan op te stellen waarin onder meer de doelstellingen, procedures, evaluatiemethodes en een stappenplan worden beschreven ;

2° jaarlijks een voortgangsrapport over te maken aan de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement, met een toelichting over de mate waarin zij hun vooropgestelde doelstellingen hebben gerealiseerd.

Wat betreft de private arbeidsbemiddelingsbureaus dient dit te gebeuren in het kader van de algemene rapporteringsverplichting van deze sector.

§ 2. De Vlaamse diensten zijn verplicht om in overleg met de personeelsvertegenwoordigingen een evenredig participatiebeleid te ontwikkelen.

§ 3. De Vlaamse regering bepaalt de nadere modaliteiten en procedures met betrekking tot het op-

maken en indienen van het actieplan en het voortgangsrapport.

Artikel 8

De Vlaamse regering kan ondernemingen of sectoren ondersteunen bij de ontwikkeling van een bedrijfsbeleid van evenredige participatie en gelijke behandeling en kan passende maatregelen nemen voor de bevordering van de sociale dialoog tussen werkgevers en werknemers inzake het aanmoedigen van evenredige participatie en gelijke behandeling. De Vlaamse regering bepaalt, na advies van de SERV, de nadere modaliteiten van deze ondersteuning en maatregelen alsmede de procedure.

Artikel 9

De Vlaamse regering wijst een orgaan of organen aan voor de bevordering van de evenredige participatie en gelijke behandeling.

Dit orgaan of deze organen zijn inzonderheid bevoegd voor :

- 1° het verlenen van bijstand aan de slachtoffers van discriminatie bij de afwikkeling van hun klachten betreffende discriminatie ;
- 2° het formuleren van adviezen ter bijsturing van het beleid inzake evenredige participatie en gelijke behandeling ;
- 3° het verstrekken van informatie over de rechten op evenredige participatie en gelijke behandeling.

HOOFDSTUK IV

Toezicht en sancties

Artikel 10

§ 1. Onverminderd de bevoegdheden van de officieren van de federale politie houden de door de Vlaamse regering aangewezen ambtenaren en beambten toezicht op de uitvoering van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan.

§ 2. De in § 1 bedoelde ambtenaren mogen bij de uitoefening van hun opdracht :

- 1° tussen 5 en 21 uur zonder voorafgaande verwtiging vrij binnentreden in alle lokalen, woonruimtes uitgezonderd, waarvan zij redelijkerwijze kunnen vermoeden dat ze aan hun toezicht onderworpen zijn ;
- 2° tussen 21 en 5 uur met voorafgaande toestemming van de rechter in de politierechtbank, binnentreden in de in 1° bedoelde lokalen, woonruimtes uitgezonderd, voorzover er redenen zijn om te veronderstellen dat er inbreuken gepleegd zijn op de reglementering waarop zij toezicht uitoefenen ;
- 3° een onderzoek, een controle of een enquête instellen alsmede alle inlichtingen inwinnen die zij nodig achten om zich ervan te vergewissen dat de bepalingen van dit decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan werkelijk worden nageleefd.

§ 3. De in § 1 bedoelde ambtenaren en beambten hebben het recht waarschuwingen te geven, de overtreder een termijn toe te kennen om zich in orde te stellen en processen-verbaal op te maken die bewijslast hebben tot het tegendeel is bewezen.

Op straffe van nietigheid moet een afschrift van het proces-verbaal ter kennis van de overtreder worden gebracht binnen een termijn van zeven dagen na de vaststelling van de overtreding.

§ 4. De in § 1 bedoelde ambtenaren en beambten kunnen, in de uitoefening van hun ambt, de bijstand van politiediensten vorderen.

Artikel 11

Hij die bij de beroepskeuzevoorlichting, de beroepsopleiding, de loopbaanbegeleiding of bij de arbeidsbemiddeling zoals omschreven in dit decreet discriminatie bedrijft jegens een persoon wegens zijn geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap wordt gestraft met een gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met een geldboete van 1,50 euro tot 25 euro of een van die straffen alleen.

Artikel 12

§ 1. Wanneer een lid van het Vlaams overheids- en onderwijspersoneel, overeenkomstig de vigerende procedures, een met redenen omklede klacht heeft ingediend of een rechtsvordering instelt tot naleving van het decreet, mag de arbeidsverhouding niet beëindigd worden, noch de arbeidsvoorwaarden eenzijdig gewijzigd worden, behalve om redenen die vreemd zijn aan die klacht of aan die rechtsvordering.

§ 2. De bewijslast van deze redenen rust op de werkgever, wanneer de werknemer wordt ontslagen of de arbeidsvoorwaarden eenzijdig worden gewijzigd binnen twaalf maanden volgend op het indienen van de klacht. Deze bewijslast rust eveneens op de werkgever in geval van ontslag of eenzijdige wijziging van de arbeidsvoorwaarden nadat een rechtsvordering werd ingesteld, en dit tot drie maanden na het in kracht van gewijsde gaan van het vonnis.

§ 3. Wanneer de werkgever de arbeidsverhouding beëindigt of de arbeidsvoorwaarden eenzijdig wijzigt in strijd met de bepalingen van § 1, verzoekt de werknemer of de werknemersorganisatie waarbij hij is aangesloten, hem opnieuw in de onderneming of de dienst op te nemen of hem zijn functie onder dezelfde voorwaarden als voorheen te laten uitoefenen.

Het verzoek moet met een aangetekende brief gebeuren binnen dertig dagen volgend op de datum van de kennisgeving van de opzegging, van de beëindiging zonder opzegging of van de eenzijdige wijziging van de arbeidsvoorwaarden. De werkgever moet zich binnen dertig dagen volgend op de kennisgeving van de brief over het verzoek uitspreken.

De werkgever die de werknemer opnieuw in de onderneming of de dienst opneemt of hem zijn functie onder dezelfde voorwaarden als voorheen laat uitoefenen, moet het wegens ontslag of wijziging van de arbeidsvoorwaarden gederfde loon betalen alsmede de werkgevers- en werknemersbijdragen op dat loon storten.

§ 4. Wanneer de werknemer na het in § 3, eerste lid bedoelde verzoek niet opnieuw wordt opgenomen of zijn functie niet onder dezelfde voorwaarden als voorheen kan uitoefenen en er geoordeeld werd dat het ontslag of de eenzijdige wijziging van de arbeidsvoorwaarden indruist tegen de bepalingen van § 1, moet de werkgever aan de werknemer een vergoeding betalen die, naar keuze van de werkne-

mer, gelijk is hetzij aan een forfaitair bedrag dat overeenstemt met het brutoloon voor zes maanden, hetzij aan de werkelijk door de werknemer geleden schade ; in laatstgenoemd geval moet de werknemer de omvang van de geleden schade kunnen bewijzen.

§ 5. De werkgever is verplicht dezelfde vergoeding uit te betalen, zonder dat de werknemer het in § 3, eerste lid bedoelde verzoek moet indienen om opnieuw te worden opgenomen of zijn functie onder dezelfde voorwaarden als voorheen te kunnen uitoefenen :

- 1° wanneer de werknemer de arbeidsovereenkomst verbreekt, omdat het gedrag van de werkgever in strijd is met de bepalingen van § 1, wat volgens de werknemer een reden is om de arbeidsovereenkomst zonder opzegging of voor het verstrijken ervan te verbreken ;
- 2° wanneer de werkgever de werknemer heeft ontslagen om een dringende reden, op voorwaarde dat het bevoegde rechtscollege dit ontslag ongegrond acht en in strijd met de bepalingen van § 1.

Artikel 13

De bedingen van een overeenkomst, en de bepalingen en interne reglementen van organisaties en ondernemingen die strijdig zijn met de bepalingen van dit decreet en de bedingen die bepalen dat een of meer contracterende partijen bij voorbaat afzien van de rechten die door dit decreet gewaarborgd worden, zijn nietig.

Artikel 14

Al wie doet blijken van een belang kan bij het bevoegde rechtscollege een rechtsvordering instellen teneinde de bepalingen van dit decreet te doen toepassen. Wanneer deze persoon voor dit rechtscollege feiten aanvoert die het bestaan van een directe of indirecte discriminatie kunnen doen vermoeden, valt de bewijslast dat er geen schending van het beginsel van gelijke behandeling is, ten laste van de verweerder.

Het voorgaande lid is niet van toepassing op strafrechtelijke procedures, op de bepalingen van artikel 12, § 2 of op andere, meer gunstige wettelijke bepalingen inzake bewijslast.

Artikel 15

Het rechtscollege waarbij een geschil in verband met de toepassing van dit decreet aanhangig is gemaakt, kan ambtshalve al wie de bepalingen van artikel 5 niet naleeft, binnen een door haar vastgestelde en aan hen opgelegde termijn, verplichten een einde te maken aan een toestand welke op grond van de bepalingen in dit decreet of zijn uitvoeringsbesluiten als discriminerend is erkend.

Artikel 16

Wanneer afbreuk wordt gedaan aan de statutaire opdrachten die ze zich tot doel hebben gesteld, kunnen de volgende verenigingen of organisaties eveneens in rechte optreden in de geschillen waartoe dit decreet aanleiding kan geven :

- 1° instellingen van openbaar nut en verenigingen die op de datum van de feiten sedert ten minste vijf jaar rechtspersoonlijkheid genieten en die zich in hun statuten tot doel hebben gesteld de mensenrechten te verdedigen of discriminatie te bestrijden ;
- 2° de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties, zoals bepaald in artikel 3 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités ;
- 3° de representatieve organisaties in de zin van de wet van 19 december 1974 tot regeling van de betrekkingen tussen de overheid en de vakbonden van haar personeel ;
- 4° de representatieve organisaties van de zelfstandigen.

Wanneer het slachtoffer van de overtreding of van de discriminatie een natuurlijke persoon of een rechtspersoon is, is de vordering van de bedoelde verenigingen en organisaties slechts ontvankelijk indien zij bewijzen dat zij handelen met instemming van het slachtoffer.

Artikel 17

De wet van 30 juni 1971 betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk ingeval van inbreuk op sommige sociale wetten, is van toepassing op al wie op de Vlaamse arbeidsmarkt discriminatie be-

drijft jegens een persoon wegens zijn geslacht, een zogenaamd ras, huidskleur, afstamming, nationale of etnische afkomst, seksuele geaardheid, burgerlijke stand, geboorte, fortuin, leeftijd, geloof of levensbeschouwing, huidige of toekomstige gezondheidstoestand, een handicap of een fysieke eigenschap.

Het bedrag van de administratieve geldboete is gelijk aan het bedrag vermeld in artikel 1 van de wet en wordt vermenigvuldigd overeenkomstig artikel 11 van de wet.

Deze bedragen zijn ook van toepassing op de werkgever of intermediaire organisatie die niet binnen de door het gerecht vastgestelde termijn gevolg geeft aan het op basis van artikel 14 vastgestelde gerechtelijke bevel een einde te stellen aan een discriminerende toestand.

HOOFDSTUK V

Slotbepalingen

Artikel 18

In artikel 7, § 1 van het decreet van 13 april 1999 met betrekking tot de private arbeidsbemiddeling in het Vlaamse Gewest wordt 7° vervangen door wat volgt : “Het bureau dient alle betrokkenen op een objectieve en respectvolle wijze te behandelen en dient de geldende wetgeving inzake evenredige participatie en gelijke behandeling na te leven”.

Artikel 19

Titel V van de wet van 4 augustus 1978 tot economische heroriëntering wordt, voor wat de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest betreft, opgeheven.

Artikel 20

Artikel 1, 32°, e), f), g), h), i), l) en m) van de wet van 30 juni 1971 betreffende de administratieve geldboeten toepasselijk in geval van inbreuk op sommige sociale wetten wordt opgeheven voor wat de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest betreft.

Artikel 21

In de artikelen 1 en 2 van de wet van 1 juli 1963 houdende toekenning van een vergoeding voor sociale promotie, worden de woorden "onder de veertig jaar" geschrapt.

Artikel 22

Dit decreet treedt in werking op de eerste dag van de derde maand volgend op de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.
